

»Med undtagelse af Færøerne og Grønland«

Í gr. 4 petti 3 í lógini um herskyldu

Þetta allar færoyingar í Færoyum at gera hertenastu.

Herum er einki at træstast.

Lóg er lóg. Hetta stendur við makt, til lógin við lóg verður broytt.

Men færoyingar, sum búgva í Danmark hava herskyldu tað er eisini greitt.

Og sambært orð ministarans hava menn, ið lesa og læra niðri ikki herskyldu um teir ikki sjálvir vilja.

Hetta er eisini greitt. Vit hava innviðisministarans egna orð fyrri tað Samanberðið L.

P. Larsens, ministarans, bræv. Málið liggur undir honum.

Her er einki at ivast í.

Alt tos og øll tala um bundna herskyldu hjá færoyingum í Færoyum.

Og øll skrivning fyrri at reingja veruleikan í ministar L. P. Larsens vátan er beinleiðis óargalig ímóti færoyingum.

Nú máttu 14. Sept. og Dagblaðið næstan havt rikið nóg nógvar færoyingar í tryggjuna við at billa teimum inn, at teir hava herskyldu.

Herskyldulógin er ikki lögð fyrri lógting og landsstýrið.

og hon er heldur ikki lýst í Færoyum,

og hon geldur tí ikki fyrri færoyingar, ið búgva í Færoyum.

14. Sept. og Dagblaðið, sum ofra alt sitt krút fyrri at avsanna

hetta og trútta tað beint móttetta, stríðast fyrri at fáa herskyldu yvir færoyingar, fyrri at tey kunnu fáa høvi at falla yvir danir og okkara samvinnu við Danmark.

So roynast álitismenn

Erlendur og Jákup siga seg at vera so góðar við fiskimenn, at uttan teir og teirra politikk verða vit ikki nóg væl hjálptir. Og hetta leggja vit serliga til merkis júst í hesum dog um uppundir valið, ið stendur fyrri, at tað tykist, sum tað er ilt at finna orð fyrri teirra kæleika til fiskimannin. Men er hetta annað enn judasari — at brúka fiskimannin til frama fyrri tjóðveldisins politisku makt gimdum — einki annað.

Vit vóru nakrir fiskimenn, sum áttu sjóþantukrav í Leivi Óssurssyni, og heittu tí á okkara felag, hvørs formaður er Erlendur Patursson — fiskimanna vinurin fram um aðrar — um at vera okkum til hjálpar við at fáa pening, men vit kunnu ikki siga at hansara umhugsan fyrri okkum í hesum føri var so stórur, sum hann í hesum dogum verður predikaður.

Nú hildu vit, at tíðin var liðin so long síðan báturin var seldur og einki sjóþantukrav var komið, at vit gjørdur av at fjarrita undan Grønlandi seinasta túr til fiskimannafelagið um at vera okkum til hjálpar við okkara rætti. Tá ið vit so vóru heimkomnir, fóru vit inná fiskimannafelagsskrivstovuna! at

fregnast. Svárið vit finga var, at einki fjarrit var móttikið av skrivstovuni. Hetta eru vit visir í ikki samsvarar við sannleikan, tí undir øllum umstøðum má fjarritið vera framkomandi. Hetta sýnir best, hvussu lítlan ans hesir menn — verjur fiskimanna geva fiskimanninum, tá ið teimum tørva hjálp av mennum, ið eingin luttan fiskimaðurin lónar og uppiheldur.

Vit vendu okkum so til lógmannin og finga at vita, at peningurin var avgreiddur til útgjalðan fyrri umleið 14 dogum síðan, og hetta svar samsvaraði væl.

Tað skal lógmaður hava, at tá heitt verður á hann, so fer ein tað svar, sum man tørvar, og einki við nokrum vendingum og uttanumtos ...

Ikki dugi eg við mín besta vilja, at siggja, hvat brúk fiskimenn hava fyrri hasum monnum og teirra politikki — ikki fyrri at skapa okkum betri kor. Tað fiskimaðurin hevur vunnið hevur hann vunnið við javnaðarpolitikkinum, og um teir fáa leiðsluna komandi fyra ár, ivist eg heldur einki í — og

Framh. á 2. s.

Til ein stud. theol.

Eg haldi tað vera lógð, at ein, ið eitur Niels Pauli Danielssen, og sum verður nevndur stud. theol., í síðsta nr. av »Oyggjaskuggja« skal royna at sláa fast, at færoyingar »her og heima í Færoyum hava herskyldu.«

Við tað at maðurin verður nevndur »stud. theol.« og sostatt man atla sær at verða prestur, vil eg ikki leggja hann í sama dungan sum hin, mest tjóðveldismenn, ið stóðugt royna at gera til einkis § 4 í lógini um herskyldu, sum týðuliga og klárt sigur, at lógin ikki gildir fyrri Færoyar. Heldur vil eg biðja hann fáa sær fatur á einum eintaki av hesi lóg og koma hana gjølla, so hann ikki skal koma at verða millum teirra, ið vill leiða færoyskan ungdom eisini á hesum øki.

Javnaðarmaður.

Tær sosialu lógirnar

Skulu vit velja loysing, tjóðveldið, og kortini hava somu sosialu forsorg — fólkapensjón avlámispensjón, einkjupensjón, o. s. fr. — megu vit bara fyrri at loysa hesa uppgávuna okja skattin við stívum 8 milliónum, teimum milliónum, sum staturin nú rindar.

av el-verkum, ílegging til jarða brúkið o. s. fr.!

Í henda grunn rindar staturin 10 miljónir árliga í 6 ár.

Afturrindingin og rentugjaldið ið gongur til grunnin at læna út aftur til nýggjar færoyskar landuppgávur.

Alt tað, ið vit gjalda aftur — grundpeningurin og rentur — fara aftur til okkum sjálvar, aftur til Færoyar, til nýggjar landsuppgávur.

Hetta einastandandi tiltakið henda velduga uppbyggingar, stuðul statsins til landsútbygging okkara eru tjóðveldis- og fólkafokksmenn SÚRIR og HELSLIGNIR yvir.

So góðir færoyingar eru hesir færoyingar.

Lógin verður nú samtykt.

Um peningurin verður fyrst góldin grunninum í 1964, kann verða givin tilsøgn um lán úr grunninum nú. Við bygglánum uppá tilsoðnina kann verða farið undir arbeiðið við tað sama,

Hýrubassarnir:

„HÆREN KALDER“

Nói, der skal tú siggja!

Ja, fyrri viku síðani skrivaðu vit, at Erlendur Patursson og Ólavur Michelsen, við ábyrgdarleysu framferð teirra vóru einki betur enn hýrubassar fyrri hin danska herin.

Og nú gongur sjón fyrri søgn!

Mikudagin stóð stór lýsing á fyrstu blaðsíðu í »14. Septembere«: »Hæren kalder« og mynd av flottum soldáti! Og tað skal verða lagt aftrat, at teir ikki hava fingið hana senda, og teir hava tikið hana púra ókeypis.

Hvat sigur so henda lýsing, sum hýrubassarnir nú royna at lampa fólk inn í danska herin við? Jú, hoyrið:

»Hæren kalder

Vort moderne forsvar giver i dag også 16—23 årige unge mænd, der ikke har aftjent deres værnepligt, chance for en velbetalt og interessant stilling i hæren.

At tjóðveldismenn framvegis royna at trútta niður í fólk, at Færoyingar hava herskyldu, visir, hvussu niðarlaga hesir politikkarar ríða; men lítið mátti tað somist monnum, ið hava vunnið sær meira lærdóm enn fólk yvirhøvur, framvegis at royna at blinda og villa ungdomin við beinleiðis lygusögum fyrri at fáa nakrar stemmur til

valið, sum teir víta, teir ikki kunnu fáa á ærligan hátt.

Eitt er nú tað, at teir kanska lampa sær nakrar stemmur; men verri er tað, at teir so frekkliga framtúra við lygusögum sínum um, at færoyskur ungdomur hevur herskyldu. Líkligari mátti tað verið, at teir klárt og greitt søgdu frá, hvussu lesandi ungdomur í Danmark skal bera seg at við at klárleggja, at teir ikki eru skyldugastir at fara í danska hertenastu, — um teir verða boðaðir!

Tað kann hugsast, at onkur ungur maður, sum er í Danmark og lesur, trýr tí, ið »14.« skrivur og uppá orð teirra »fer í tryggjuna«. Hvat vil ein slíkur ungur maður siga, tá hann vaknar við kaldan dreymin og ser, at hann í góðtrúnni sínum hevur latið seg lampa av tjóðveldisins hýrubassum inn í danska hertenastu?

Ja, fer hann til teirra og spyr teir, hvat tað er teir í ábyrgdarloysi sínum hava gjørt so vilja teir drúgvast einans flenna at honum. Og unglingurin missir so tvey av bestu árum sínum — fyrri púrt einki. Sjálvsagt kann hann stevna »14.« og teim monnum, ið standa aftarpfyri hann — tað er tá ein roynd.

60 miljónirnar

Ein hevur undrast yvir, at andstöðumenn javnaðarmanna ikki kunnu lata vera at sýna, at tíðindini um tær 60 miljónirnar hava gjørt teir súrar, ja so súrar, at teir sum nú í Dagblaðnum og 14. Sept. royna at billa fólk inn, at hesar 60 mill. veru ligu eru ikki verdar at taka upp á tunguna. »Tær eru einki uttan Tordenskjolds soldátar, ið ganga um aftur av teimum 190 milliónunum,« sigur Dagblaðið. »Tær eru einki uttan, hvat ið danir skylda okkum,«

jótrar 14. Sept., og so oysa tey danir undir í brigslí um dýra rentur og okur og kúgan av færoyinginum o. s. fr. »Á, det gall!« segði maðurin.

Nei, hesar 60 miljónirnar hava einki at gera við Tordenskjolds soldátar.

Tær eru ein heilt nýggj financerian, ið staturin er gingin við til at veita landskassanum at loysa serliga stórar og nýggjar landsuppgávur sum t. d. hin stóra vegætlanin, tunnelliðing í Norðoyum, víðari bygging